

Rekommendationer angående säkerhetsinstruktioner och andra viktiga instruktioner för sodahusanläggningar

Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2002:1, Användning av trycksatta anordningar, ersätter från och med den 30 maj 2002 Arbetskyddsstyrelsens kungörelse AFS 1987:17, Övervakning av pannanläggningar. Regler om bland annat personalkompetens, skötsel och övervakning samt drift- och säkerhetsinstruktioner för bland annat sodahusanläggningar återfinns nu i AFS 2002:1. Med anledning av ovanstående har föregående utgåva av meddelande F 2 reviderats.

Med *säkerhetsinstruktion* menas att den endast skall innehålla sådana uppgifter, som på ett snabbt och enkelt sätt ger information om vilka åtgärder, som behöver vidtas efter farolarm och A-larm. Se vidare SHK:s meddelande B 14.

Säkerhetsinstruktionerna skall enligt föreskriften uppvisas för det ackrediterade kontrollorganet vid varje tillfälle de utför den föreskrivna besiktningen av de ingående tryckbärande anordningarna.

Sodahuskommittén (SHK) vill särskilt göra den enskilda fabriken uppmärksam på att dessa säkerhetsinstruktioner alltid skall finnas tillgängliga och kunna presenteras för kontrollorganet

I detta meddelande (F 2) lämnar SHK även en sammanställning över *övriga viktiga instruktioner*, som kan behövas för att uppnå och vidmakthålla en säker arbetsmiljö i anläggningen.

1. Upprättande av säkerhetsinstruktioner

- 1.1 Säkerhetsinstruktioner skall utarbetas i enlighet med kraven i AFS 2002:1 och lokala samverkansavtal.
- 1.2 Säkerhetsinstruktionerna skall vara skriftliga och finnas samlade i en särskild pärm. Instruktionspärmen skall förvaras på en bestämd plats i manöverrummet och får inte avlägsnas från rummet. Se även B 14, kap. 5.
- 1.3 Säkerhetsinstruktionerna skall anpassas till brukets egna erfarenheter och vara upprättade med stöd av bland annat leverantörernas driftinstruktioner. I dessa instruktioner skall leverantören ge information om sådana åtgärder, som behöver vidtas för att minska riskerna vid drift och underhåll.
- 1.4 Säkerhetsinstruktionerna skall innehålla rutinåtgärder efter det att prioriterade farolarm och A-larm enligt SHK:s meddelande B 14 aktiverats.

- 1.5** Säkerhetsinstruktionerna skall innehålla uppgifter om hur provning av säkerhets-system och dess förreglingar skall utföras exempelvis beträffande frekvens, åtgärder och journalföring
Se även SHK:s meddelande B 14.
- 1.6** Säkerhetsinstruktionerna skall dessutom innehålla detaljerade föreskrifter om hur panndriften på ett säkert sätt kan upprätthållas vid el- och instrumentarbeten under drift.
Se även SHK:s meddelande nr C 2 kap. 3.

2. Exempel på övriga viktiga instruktioner för en sodahusanläggning

Härnedan ges exempel på aktiviteter och förhållanden, för vilka instruktioner kan behöva skrivas att uppnå och vidmakthålla en säker arbetsmiljö i anläggningen. Dessutom anges tillämpliga SHK-meddelanden, i de fall sådana finns utgivna. I några fall hänvisas till Arbetsmiljöverkets kungörelser.

2.1 Allmänt

2.1.1 Ansvarsdelegering, befattningsbeskrivningar

Regler och rutiner för ovanstående.

2.1.2 Bemanning, ensamarbete

Regler för ovanstående. Beträffande ensamarbete, se SHK:s meddelande F 1 samt AFS 1982:3 och AFS 2002:1.

2.1.3 Personlig skyddsutrustning

SHK:s meddelande nr B 5.

2.1.4 Intern information

Information till all driftpersonal om viktiga händelser och tillstånd i sodahuset.

2.1.5 Dokumentation över anläggningen

Upprätthållande av korrekt och aktuell dokumentation över driftinstruktioner, processutrustning, säkerhetssystem och förreglingar.

2.1.6 Sodahuslarm, utrymning av sodahuset, närvarokontroll

SHK:s meddelande nr C 8 kap. 2 och nr B 14 kap. 2.

2.1.7 Åtgärder efter smälta- vatten-explosion

SHK:s meddelande nr C 8 kap. 5.

2.1.8 Tillfälliga besökare i sodahuset

Förhållningsregler för entreprenörer och andra tillfälliga besökare.

2.1.9 Användning av hissar

Regler för hissars användning vid olika tillstånd i sodahuset.

2.2 Uppstart och nedeldning

2.2.1 Start och stopp

SHK:s meddelande nr C 2 kap. 2 (uppstart) och kap. 4 (nedeldning).

- 2.2.2 Checklistor för start och stopp**
SHK:s meddelande nr C 2 kapitlen 2 och 4.

2.3 Övervakning och fortlöpande tillsyn i sodahuset

- 2.3.1 Övervakning, allmänt**
Se SHK:s meddelande F 1 samt AFS 2002:1.
- 2.3.2 Fortlöpande tillsyn**
Ansvar och rutiner för regelbundna inspektionsronder i sodahuset.
Rutiner för rapportering av iakttagna avvikelser.
- 2.3.3 Tillfälligt överlämnande av ansvarig operatörs övervakningsansvar**
Rutiner för tillfälligt överlämnande av övervakningsansvaret. Se SHK:s meddelande nr F1 mom. 3.1.
- 2.3.4 Skiftavlösning**
Rutiner vid skiftavlösning.

2.4 Utbildning av driftpersonal

- 2.4.1 Upplärning av driftpersonal**
SHK:s meddelande nr E 1 kap. 2 samt nr E 2.
- 2.4.2 Vidareutbildning och certifiering**
SHK:s meddelande nr E 1 och dess supplement.
- 2.4.3 Vidmakthållande av kompetens**
Kan exempelvis omfatta:
- Regelbundna genomgångar av sodahusets säkerhetssystem och föreglingar.
 - Årlig genomgång av sodahusets säkerhetsinstruktioner och övriga instruktioner, riskbedömning och i samband därmed dokumentation av erforderliga ändringar och kompletteringar.
 - Deltagande i säkerhetsseminarier, SHK:s och massaindustrins sodapanneträffar samt sodahuskonferenser o.dyl.

2.5 Driftstörningar

- 2.5.1 Avvikande vattenstånd i ångdom.**
SHK:s meddelande nr B 6, B 7, C 2 kap. 3 samt nr C 10.
- 2.5.2 Förbränningsstörningar**
SHK:s meddelanden nr C 2 kap. 3, C 3 kap. 1.6 och nr B 11 (torrhaltsbestämning).
- 2.5.3 Svartnande bädd**
SHK:s meddelanden nr C 2 kap. 3, C 3 mom. 1.6.2 och nr B 13 kap. 3.
- 2.5.4 Igensatta löphål**
SHK:s meddelande nr C 2 kap. 3.
- 2.5.5 Smältlösarproblem och smältsodaläckage**
SHK:s meddelande nr C 2 kap. 3.

- 2.5.6 Fel i hjälputrustningar**
SHK:s meddelanden nr C 2 kap. 3 samt nr B 12 och B 13.
- 2.5.7 Utströmning av heta, frätande eller giftiga ämnen**
SHK:s meddelanden nr C 9, C 11 och B 16.
- 2.5.8 Kraftavbrott**
SHK:s meddelanden nr C 2 kap. 3 och B 12.
- 2.5.9 Bortfall av processdata på bildskärmar**
SHK:s meddelande nr C 2 kap. 3.

2.6 Avställd anläggning

- 2.6.1 Avställd panna**
SHK:s meddelande nr C 1 kap. 9.
- 2.6.2 Vattentvättning**
SHK:s meddelande nr D 1.
- 2.6.3 Avställt elektrofilter**
SHK:s meddelande nr C 2 kap. 3.
- 2.6.4 Svavelvätebildning**
Se SHK:s meddelande nr C 1 kap. 8.
- 2.6.5 Skyddstak samt ställningsbygge i sodapanna**
Se SHK:s meddelande C 1 samt AFS 1990:12.